

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

КАФЕДРА МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о.першого проректора

_____ Леонід БАЧУРІН

«_____» _____ 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДІЛОВА УКРАЇНСЬКА МОВА**

Рівень освіти: Перший (бакалаврський)

Спеціальності: 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок, 073 Менеджмент, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Освітні програми: Економіка, Облік і оподаткування, Фінанси, банківська справа та страхування, Менеджмент, Економіка підприємства

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Ділова українська мова» для здобувачів вищої освіти за спеціальностями: 051 Економіка, 071 Облік і оподаткування, 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, 073 Менеджмент, 076 Підприємництво та торгівля.

« ____ » _____ 2024 року. – 10 с.

Розробники:

Клименко Н.Б., канд. філол. наук, доцент кафедри мовної підготовки; Алтухов В.М., ст. викладач кафедри мовної підготовки.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри мовної підготовки

Протокол № 1 від 05.01. 2024 року.

Завідувач кафедри мовної підготовки _____ М. М. Кабанець

« ____ » _____ 2024 р.

Схвалено науково-методичною комісією з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

“ ____ ” _____ 20__ р. Голова _____ Ляшок Я. О. (____)

Схвалено науково-методичною комісією з галузі знань 07 Управління та адміністрування

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

“ ____ ” _____ 20__ р. Голова _____ Ляшок Я. О. _____ (____)

1. Загальна інформація

Форма навчання	Денна	Заочна	
Статус	Обов'язкова		
Обсяг в кредитах ЄКТС	4	4	
Обсяг в годинах за навчальним планом, разом: в тому числі:	120	120	
лекції:	16	2/ 4/ 4	
практичні заняття:	32	8/ 4/ 4	
лабораторні заняття:	Навчальним планом не передбачено	Навчальним планом не передбачено	
семінари:	16	2/ 4/ 2	
самостійна робота:	56	108/ 108/ 110	
Форма підсумкового контролю	Екзамен		
Дисципліну викладають	Викладач 1. Клименко Н.Б. natalia.klymenko@donntu.edu.ua Викладач 2. Алтухов В.М. volodymyr.altukhov@donntu.edu.ua		

Передумови для вивчення дисципліни: шкільний курс «Українська мова та література»

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування комунікативної компетентності студентів; набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентноздатності сучасного фахівця; вироблення навичок оптимальної мовної поведінки в професійній і діловій сферах: вплив на співрозмовника за допомогою вмілого використання різноманітних мовних засобів, оволодіння культурою монологу, діалогу та полілогу; складання ділових документів; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики й термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Під час лекційних, практичних, семінарських занять та самостійної роботи студенти набувають таких **програмних компетентностей (ЗК – загальні компетентності):**

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації за предметною спеціальністю.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набувають таких програмних

результатів навчання (ПРН):

ПРН 1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями українською мовою усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3 Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4 Влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності;

3. Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- основні поняття з курсу;
- систему норм сучасної української літературної мови;
- правила культури українського усного та писемного мовлення;
- мовну специфіку професійної сфери спілкування;
- термінологію свого фаху;
- призначення, кваліфікацію документів, вимоги до складання та оформлення різних видів документів.

вміти:

- правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів;
- влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності;
- сприймати, відтворювати, редагувати тексти офіційно-ділового й наукового стилів;
- скорочувати та створювати наукові тексти професійного спрямування, складати план, конспект, реферат тощо, робити необхідні нотатки, виписки відповідно до поставленої мети;
- складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку;
- послуговуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури.

4. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- іспит як засіб підсумкового семестрового контролю;
- стандартизовані тести як засіб поточного контролю для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу;
- індивідуальні та командні проекти — як засіб діагностики вміння працювати самостійно або в групі;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень — як засіб перевірки засвоєння навичок усної форми українського ділового мовлення;

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль відбувається під час практичних та семінарських занять. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здійснюється у фронтальній, груповій, індивідуальній формах, перевірки виконання ситуативних задач тощо. Тестовий контроль проводиться на практичних заняттях.

Семестровий контроль проводиться у формі іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою дисципліни «Ділова українська мова», і в терміни, установлені навчальним планом. Під час семестрового контролю враховуються результати всіх видів робіт відповідно до розподілу балів, які отримують студенти.

Поточний контроль денної форми навчання

Пр 1	Пр 2	Пр 3	Пр 4	Пр 5	Пр 6	Пр 7	Пр 8	Пр 9	Пр 10	Пр 11	Пр 12	Пр 13	Пр 14	Пр 15	Пр 16	С е м 1	С е м 2	С е м 3	С е м 4	С е м 5	С е м 6	С е м 7	С е м 8	Пот оч-н ий конт роль	Іс пи т	Мак сима льний й бал
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	40	60	100
1,2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1,2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	1, 2	0 6	0 6	0 6	0, 6	0, 6	0, 6	0 6	0 6	24		84

Поточний контроль заочної форми навчання

Пр.1	Пр.2	Сем	Сем	Поточний контроль	Іспит	Максимальний бал
4	4	2	2	40	60	100
2,4	2,4	1,2	1,2	24		84

Розподіл балів за практичні заняття:

2 – активна присутність на занятті, своєчасно виконане домашнє завдання;

1,5 – присутність на занятті, виконане домашнє завдання;

1,2 – присутність на занятті, невиконане домашнє завдання // відсутність на занятті, виконане домашнє завдання;

0 – відсутність на занятті, невиконане домашнє завдання.

Розподіл балів за семінарські заняття:

2 – активна присутність на занятті, повністю і своєчасно виконане домашнє завдання;

1,5 – активна присутність на занятті, виконане частково домашнє завдання;

1,2 – присутність на занятті, невиконане домашнє завдання // відсутність на занятті, виконане домашнє завдання;

0 – відсутність на занятті, невиконане домашнє завдання.

Семестрове оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою

Оцінка екзамену, курсового проекту(роботи), практики, диференційованого заліку, кваліфікаційного екзамену, випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (проекту)	
За 100-бальною шкалою	За шкалою університету
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Основні теми дисципліни

Тема 1. Вступ. Поняття про сучасну українську літературну мову. Мовна норма.

Тема 2. Особливості мови ділового спілкування.

Тема 3. Ділова документація як засіб писемної професійної комунікації. Загальні норми оформлення документів.

Тема 4. Лексичні норми у фаховому мовленні.

Тема 5. Фразеологічні норми у фаховому мовленні.

Тема 6. Словотвірні норми та культура професійного мовлення.

Тема 7. Морфологічні норми у фаховому мовленні.

Тема 8. Синтаксичні норми у фаховому мовленні.

Тема 9. Орфоепічні норми українського професійного мовлення. Культура мовлення та комунікативні ознаки культури мовлення.

Тема 10. Орфографічні норми українського фахового мовлення.

Тема 11. Пунктуаційні норми у писемній професійній комунікації.

Тема 12. Стилистичні норми в професійному мовленні.

Тема 13. Мовний етикет у сфері ділового спілкування.

Тема 14. Документація з кадрово-контрактних питань.

Тема 15. Довідково-інформаційні документи.

Тема 16. Службові листи. Класифікація листів. Реквізити листа та їх оформлення.

6.2. Теми практичних занять

№з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Д.ф.н.	З.ф.н.	
1	Вступ. Поняття про сучасну українську літературну мову. Мовна норма.	2		
2	Особливості мови ділового спілкування	2		
3	Ділова документація як засіб писемної професійної комунікації.	2		2
4	Лексичні норми у фаховому мовленні	2	2	

5	Фразеологічні норми у фаховому мовленні	2		
6	Словотвірні норми та культура професійного мовлення	2		
7	Морфологічні норми у фаховому мовленні	2	2	2
8	Синтаксичні норми у фаховому мовленні	2		
9	Орфоепічні норми українського професійного мовлення. Культура мовлення та комунікативні ознаки культури мовлення	2		
10	Орфографічні норми українського фахового мовлення	2		
11	Пунктуаційні норми у писемній професійній комунікації.	2		
12	Стилістичні норми в професійному мовленні	2		
13	Мовний етикет у сфері ділового спілкування	2		2
14	Документація з кадрово-контрактних питань	2		
15	Довідково-інформаційні документи	2		
16	Службові листи. Класифікація листів. Реквізити листа та їх оформлення.	2		2
	Усього годин	32	4	8

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Д.ф.н.	З.ф.н.	
1	Тема 1. Поняття про сучасну українську літературну мову. Походження української мови. Тернистий шлях розвитку. Державний статус української мови. Роль мови в житті держави.	2		
2	Тема 2. Поняття про документ, юридична сила документа, класифікація документів. Національний стандарт України, склад реквізитів документів	2	2	2
3	Тема 3. Вербальні й невербальні засоби спілкування.	2		
4	Тема 4. Культура усного професійного мовлення (ділова бесіда, культура перемовин, візитна картка та її використання).	2		
5	Тема 5. Телефонна розмова. Етикет телефонної розмови	2		
6	Тема 6. Публічний виступ, підготовка до публічного виступу.	2	2	
7	Тема 7. Реферат: структура, підготовка й написання реферату, вимоги до оформлення.	2		
8	Тема 8. Суржик в українській мові та шляхи його уникнення. Причини порушення мовних норм.	2		
	Усього годин	16	4	2

6.3. Теми лабораторних занять
Навчальним планом не передбачено.

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Д.ф.н	З.ф.н.	
1	Тема 1. Вступ. Поняття про сучасну українську літературну мову. Походження української мови. Тернистий шлях розвитку. Мовні норми. Причини порушення мовних норм.	4	6	68
2	Тема 2. Культура мовлення та комунікативні ознаки культури мовлення. Мовний етикет у сфері ділового спілкування.	4	8	8
3	Тема 3. Поняття про документ, юридична сила документа, класифікація документів. Національний стандарт України, склад реквізитів документів	4	9	9
4	Тема 4. Лексичні та фразеологічні норми у фаховому мовленні. Основні лексичні помилки.	5	10	10
5	Тема 5. Словотвірні норми та культура професійного мовлення. Суржик в українській мові та шляхи його уникнення	5	9	9
6	Тема 6. Граматичні норми у фаховому мовленні. Основні граматичні помилки.	5	10	10
7	Тема 7. Орфоепічні норми українського професійного мовлення. Основні засоби милозвучності.	4	8	8
8	Тема 8. Орфографічні та пунктуаційні норми українського фахового мовлення.	5	10	9
9	Тема 9. Анотація, основні вимоги до оформлення, написати зразок. Відгук, основні реквізити, написати зразок відгуку.	4	10	9
10	Тема 10. Термінологія обраного фаху. Вимоги до вживання фахової термінології.	4	8	8
11	Тема 11. Документація з кадрово-контрактних питань	6	10	10
12	Тема 12. Довідково-інформаційні документи	6	12	12
	Усього годин	56	110	108

6.5. Індивідуальні та/або групові завдання

Навчальним планом не передбачено.

7. Література

7. 1 Основна

1. Авраменко О. О., Яковенко Л. В., Шийка В. Я Ділове спілкування: навчальний посібник / за наук. ред. О. О. Авраменко. Івано-Франківськ: ЛілеяНВ, 2015. 160 с
2. Андреева Т. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. Київ, 2012. 253 с. URL : <http://bit.ly/2lR1oYO>
3. Литвин Л. П. Українська мова за професійним спрямуванням : теорія і практика : навч. посібн. / Л. П. Литвин, Г. С. Семеренко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2016. – 424 с.
4. Правопис 2019 року. Український правопис / Затверджено Українською національною комісією з питань правопису. – Режим доступу: [http://www.inmo.org.ua/assets/files/2019/Ukr.%20pravopys%20\(2019\).pdf](http://www.inmo.org.ua/assets/files/2019/Ukr.%20pravopys%20(2019).pdf).
5. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / С. В. Шевчук, І. В. Клименко – К. : Алерта, 2015. – 696 с.
6. Показчик українських авіаційних термінів / Укл. Халіновська Л.А. – К., 2016. – Інститут української мови.

7.2. Допоміжна

1. Бабакова О.В. Нові тенденції розвитку української мови: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О.В.Бабакова. – Мелітополь, 2018. – 96 с
2. . Головащук С.І. Словник-довідник з українського літературного слововживання / С.І. Головащук. – К.: Наук, думка, 2014. – 448 с. – (Словники України).
3. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення / Катерина Городенська / Ін-т укр. мови НАН України. – К.: КММ, 2015. – С. 92-94.
4. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю / П. О. Селігей. – К.: Києво-Могилянська академія, 2016. – 628 с.

7. 3. Методична

1. Алтухов В.М., Клименко Н.Б Завдання й методичні поради до виконання контрольних робіт із ділової української мови (для студентів технічних спеціальностей - (у розробці).
2. Клименко Н.Б., Алтухов В.М. Практичні завдання з ділової української мови та методичні рекомендації щодо їх виконання (для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 014 Середня освіта, спеціалізації 014.021 Англійська мова і література). - (у розробці).
3. Клименко Н.Б., Алтухов В.М. Методичні рекомендації та завдання до самостійної роботи з курсу “Ділова українська мова” (для студентів технічних спеціальностей) - (у розробці).

8.Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/> <http://www.rozum.org.ua/>

2. <https://language-policy.info/>
3. <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/14731>
4. <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/31297>
5. <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/19181>
6. <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/19177>
7. <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/13467>
8. <https://ukrainskamova.com/>
9. <https://ukr-mova.in.ua/library/>

Затверджено